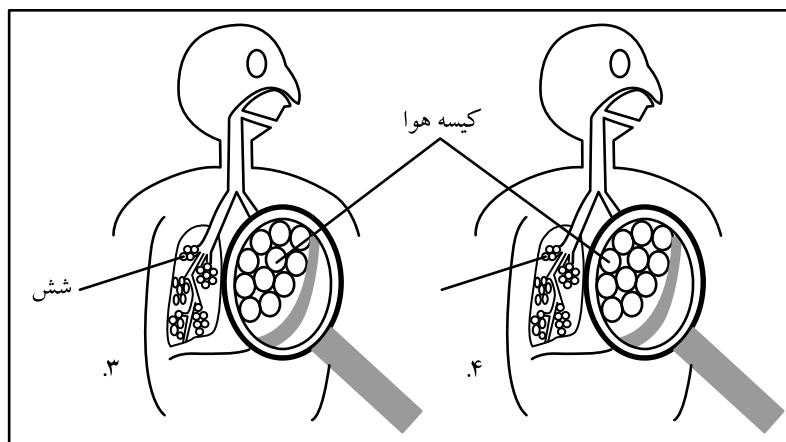

پیشگفتار بر ویراست دوم گرافیک در خدمت یادگیری

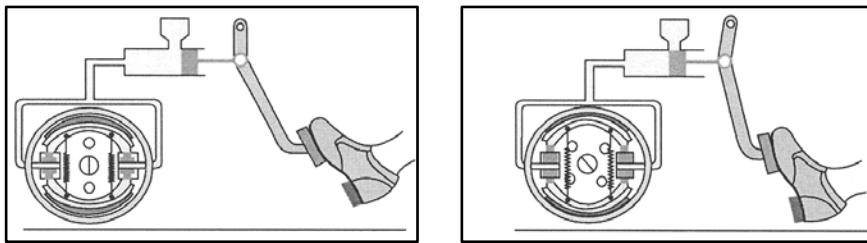
کاربرد گرافیک در کنار کلمات در مقایسه با کلمات به تنها یی یادگیری را تسهیل می‌کند. این ایده - که اصل حاکم بر مجموعه‌های چندرسانه‌ای است - فرض اصلی کتاب حاضر است. به طور خلاصه، مضمون این کتاب آن است که اگر در موقعیت‌های آموزشی از گرافیکی که به این منظور طراحی شده باشد بهره بگیریم به یادگیری بهتر افراد کمک می‌رسانیم.

به عنوان مثال، تصور کنید که چگونه یک واقعیت ساده را به کسی آموزش می‌دهیم، واقعیتی مانند این: «کیسه‌های هوا حوضچه‌های هوایی کوچکی هستند که در شش‌ها وجود دارند.» با وجود آنکه این کلمات تعریف درستی از موضوع ارائه می‌دهند، ممکن است که ما در درک معنای دقیق آن‌ها مشکل داشته باشیم. تصویر ۱-الف نقشه‌ای از شش‌ها ارائه می‌دهد که در آن‌ها کیسه‌های هوایی نیز دیده می‌شود، و به این ترتیب به شما کمک می‌کند که تصور روشنی از تعریف کلامی بالا داشته باشید.

تصویر ۱-الف یک عنصر بصری برای تقویت فهم ساختار ریه.

به عنوان نمونه‌ای دیگر، تصور کنید می‌خواهیم به کسی یاد بدهیم که یک سازوکار خاص مانند سیستم ترمز اتومبیل چگونه کار می‌کند. با تکیه بر کلمات، شما می‌توانید بگویید، «زمانی که راننده روی پدال ترمز فشار می‌آورد، پیستونی داخل سیلندر اصلی به طرف جلو حرکت می‌کند. پیستون روغن ترمز را با فشار از سیلندر اصلی خارج می‌کند و از طریق لوله‌ها به سیلندر چرخ‌ها می‌رساند. در سیلندر چرخ، افزایش فشار روغن باعث حرکت مجموعه‌ای از پیستون‌های کوچک‌تر می‌شود. و این پیستون‌های کوچک‌تر لنت‌های ترمز را فعال می‌کنند. زمانی که لنت‌ها روی طوق فشار می‌آورند، طوق و چرخ بر اثر آن متوقف می‌شوند یا سرعتشان کاهش می‌یابد». اما دنبال کردن این توضیحات، با وجود آنکه غلط نیستند، کمی دشوار است. اما دو بخش تصویر ۲-الف امکان آن را فراهم می‌کنند تا تصویر مشخصی از فعالیت‌های توصیف شده با این کلمات و در نتیجه درک بهتری از نحوه عملکرد سیستم ترمز داشته باشیم.

تصویر ۲-الف دو عنصر بصری برای درک بهتر چگونگی عملکرد سیستم ترمز اتومبیل.

همان طور که در این مثال‌ها مشخص می‌شود، گاهی کلمات به تنها یی برای پیشبرد فرایند یادگیری کافی نیستند. در مجموع، این مثال‌ها نشان می‌دهند که اضافه کردن گرافیک چگونه می‌تواند به بهبود فرایند یادگیری یاری رساند. پژوهش‌های اخیر نشان می‌دهند که در برخی موارد، افراد با تکیه بر گرافیک به همراه کلمات بهتر آموزش می‌بینند تا با استفاده از کلمات به تنها یی (Mayer, 2009).

گرچه گرافیک می‌تواند به یادگیری، فهم، و استدلال انسانی کمک کند،

باید توجه داشت که تمامی اشکال گرافیک به یکسان کارآمد نیستند. به این ترتیب پرسش این است که چگونه می‌توانیم گرافیکی طراحی کنیم که به افراد در یادگیری، فهم، و استدلال کمک کند؟

تا همین اواخر، بهترین چیزی که می‌توانستید در این مورد به دست آورید که چگونه باید به طراحی گرافیک مناسب رسید توصیه‌های [عملی] متخصصان این کار بود. علت این امر آن است که هیچ بنیان تحقیقی کلان یا هیچ نظریه شناختی ای در مورد چگونگی یادگیری افراد از کلمات و تصاویر وجود نداشت. این در حالی است که امروزه بنیان تحقیقاتی رو به رشد و یک دانش یادگیری مرتبط با مباحث آموزشی وجود دارد که می‌توان از آن برای چگونگی طراحی گرافیک [برای مقاصد آموزشی] بهره گرفت. ویراست دوم کتاب گرافیک در خدمت یادگیری از این شواهد تحقیقاتی و نظریه‌های یادگیری روزآمد بهره می‌گیرد و به شما نحوه طراحی گرافیکی را نشان می‌دهد که به یادگیری، فهم، و استدلال انسانی یاری می‌رساند.

اما این کتاب چه تفاوتی با دیگر کتاب‌ها در مورد طراحی گرافیک دارد؟

ویراست دوم گرافیک در خدمت یادگیری دارای این ویژگی‌هاست:

مبتنی بر شواهد است — به شما نشان می‌دهد چگونه می‌توان از شواهد تحقیقاتی برای طراحی گرافیکی استفاده کرد که فرایند یادگیری را برای افراد تسهیل کند.

مبتنی بر نظریه است — به شما نشان می‌دهد که چگونه می‌توان از علم یادگیری برای طراحی گرافیکی استفاده کرد که با نحوه یادگیری افراد سازگار باشد.

عمل گرا است — به شما نشان می‌دهد که چگونه می‌توان از شواهد تحقیقاتی و نظریه شناختی برای طراحی گرافیکی استفاده کرد که فرایند یادگیری افراد را در موقعیت‌های آموزشی واقعی تسهیل کند.

نحوه ارائه روشنی دارد — با شیوه بیان روشن و یکپارچه‌ای ارائه شده است که در بر دارنده بی‌شمار مثال‌های مفید و انضمای است.

به روز است — به شکلی روزآمد این حوزه را پوشش می‌دهد و امکان آن را فراهم می‌کند که با وضعیت کنونی آن آشنا شوید.

بنابراین، ویژگی ممیزه این کتاب آن است که دستور عمل های ارائه شده در آن مبتنی بر پژوهش های تجربی اند؛ با نظریه های شناختی ناظر به چگونگی یادگیری افراد سازگارند؛ با موقعیت های آموزشی واقعی در پیوندند؛ به روشنی و با اتکا به مثال های انضمایی عرضه شده اند؛ و بازتاب دهنده دانش روزآمد این عرصه اند.

طبیعتاً تهیه اصول طراحی ای که در مورد تمامی موقعیت ها کاربرد داشته باشد ممکن نیست، زیرا شما ناگزیرید گرافیک آموزشی را با نیازهای فراگیران، محتوای خاص آموزش، و زمینه خاص یادگیری انطباق دهید. به این ترتیب، گرافیک در خدمت یادگیری به شما کمک می کند تا دریابید که چه نوع گرافیکی برای چه نوع فراگیرانی با چه نوع مصالح آموزشی ای و تحت چه شرایط یادگیری خاصی از همه مفیدتر است.

ویراست جدید کتاب، تحقیقات هیجان‌انگیز تازه‌ای را - به ویژه در مورد اینیشن و ویدئو - که از زمان چاپ ویراست نخست کتاب در سال ۲۰۰۳ به این سو انجام شده است تحت پوشش قرار می‌دهد. این ویراست جدید همچنین گرافیک مرتبط با رسانه‌های جدید مثل آموزش با تلفن همراه و جهان مجازی را بیش از پیش مورد توجه قرار می‌دهد. همچنین در ادامه متوجه خواهید شد که این ویراست جدید ایجاز بیشتری دارد و از نظر بصری جذاب‌تر از نسخه قبلی کتاب است؛ با این حال، کتاب همان پیام و همان ساختار پایه را حفظ کرده است.

توانایی های گرافیک کامپیوترا حقیقتاً تأثیرگذار و در حال رشد است، با این حال طراحی گرافیکی که عملاً یادگیری را برای افراد تسهیل کند نیازمند چیزی بیش از آخرین مدل تکنولوژی است. گرافیک در خدمت یادگیری مطالعه کاملی از اصولی را در اختیار شما می‌گذارد که به شما نشان می‌دهند چگونه با اتکا به شواهد تجربی به طراحی گرافیک آموزشی مؤثری دست پیدا کنند.

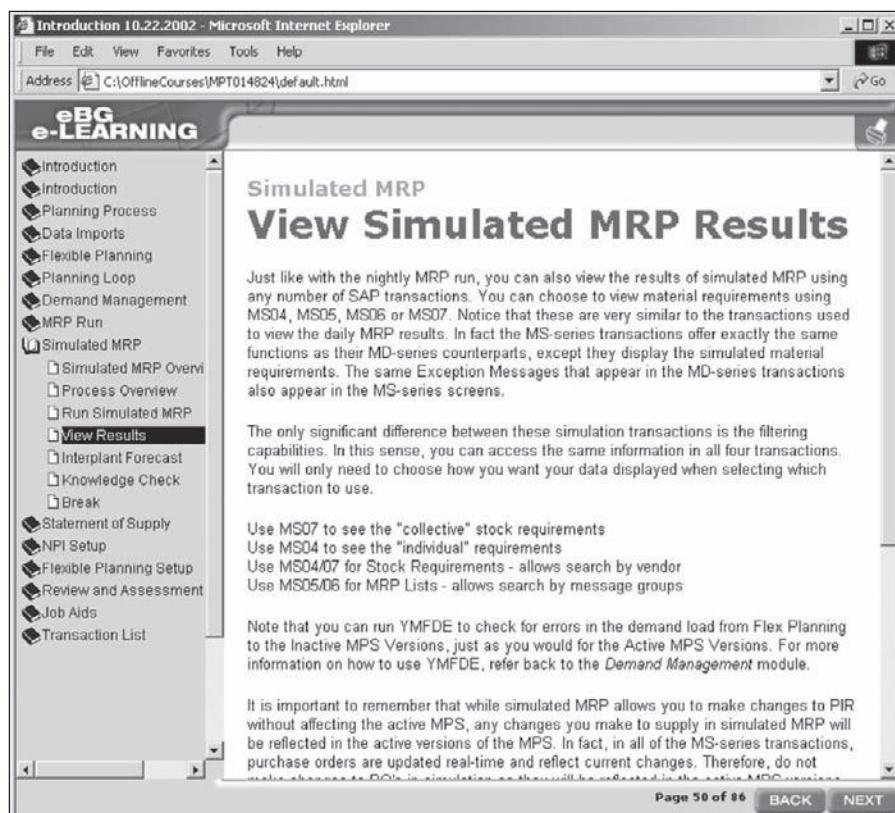
ریچارد ای. مایر

سانتا باربارا، کالیفرنیا

مقدمه: چگونه بیشترین بهره را از این کتاب بگیریم

پتانسیل فراموش شده عناصر بصری آموزشی

در اغلب موارد، پتانسیل عناصر بصری برای بهبود یادگیری و ارتقاء عملکرد کاری نادیده می‌ماند. برخی از مواد و مصالح آموزشی عملاً دیواری از کلمات هستند که تقریباً تصویری در آن‌ها دیده نمی‌شود. (تصویر ۱- ب) در قطب مقابل، برخی از آموزش‌های

تصویر ۱- ب درسی متکی به دیواری از کلمات.

الکترونیکی محتوای درس را لابه‌لای عناصر بصری آموزشی - سرگرم‌کننده‌ای کادوپیج می‌کنند که از نظر بصری بسیار جذاب‌اند و هدف آن‌ها بالا بردن انگیزه [فراگیران] است. هر دوی این شیوه‌های برخورد یادگیری را مختلف می‌کنند. از سوی دیگر، مشاهده می‌کنیم که بسیاری از مواد آموزشی، چه مطالب چاپ‌شده و چه بر روی کامپیوتر، عناصر بصری را صرفاً با اهداف تزیینی به کار اضافه می‌کنند. هر چند که عناصر بصری تزیینی ممکن است آسیبی به یادگیری نزنند، اما به بهبود آن نیز کمکی نمی‌رسانند. زمانی که ما فرض خود را بر گرافیکی تزیینی می‌گذاریم، فرصت‌های موجود برای افزایش فهم فراگیران را از دست می‌دهیم (تصویر ۲-ب).

تصویر ۲-ب پرداختی مضمون محور برای انگیزه بخشیدن به فراگیران.

اما چرا قابلیت‌های عناصر بصری برای ارتقاء یادگیری چنین دست‌کم گرفته شده است؟ تصور ما بر آن است که یکی از علت‌های اصلی این مسئله تأکید [نظام]

آموزشی بر کلمات است. همگی ما سال‌های زیادی را به فراگیری مهارت‌های زبانی و کلامی پرداخته‌ایم. ما از مقاطع ابتدایی تا دوره‌های کارشناسی ارشد و بالاتر، بیشتر زمان‌های آموزشی مان را صرف فراگیری تولید و تحلیل زبان می‌کنیم. برخلاف هنرهاي زبانی، هنرهاي بصری عموماً به عنوان فعالیتی فوق برنامه و فراغت‌آمیز نگریسته می‌شوند که فرستی برای رفع خستگی‌های ناشی از مهارت‌های جدی خواندن، نوشتمن، و ریاضیات ایجاد می‌کنند. به این ترتیب عجیب نیست که اکثر ما با سهولت بسیار بیشتری افکار خود را به کمک کلمات بیان می‌کنیم، هرچند که ممکن است عملاً واکنش راحت‌تری به تصاویر داشته باشیم.

مسئله دیگری که با این نوع تأکید بر زبان گفتاری در ارتباط است نوعی سوءتفاهم کلی است مبنی بر اینکه سواد بصری از آن محدودی افراد مستعد و نخبه است. متخصصان آموزش عموماً پس از آنکه آموزش‌ها را تحلیل و طراحی کردند و بسط و گسترش دادند، اگر اساساً تمایلی به استفاده از گرافیک داشته باشند، از شخصی دیگر می‌خواهند که این کار را برای آن‌ها انجام دهد. در صورتی که پروژه یا شرکت مورد بحث بزرگ یا گسترده باشد، احتمالاً آن‌ها از امتیاز داشتن یک هنرمند گرافیک برای خلق مواد و مصالح بصری برخوردار خواهند بود. اما در بیشتر موارد افرادی بدون آموزش حرفه‌ای گرافیک از بریده فیلم‌ها یا عکس‌های مختلفی که به وفور روی اینترنت پیدا می‌شوند برای افزودن کمی ادویه به صفحات متون آموزشی خود استفاده می‌کنند. در سایر موارد، آموزشگران حرفه‌ای ناگزیر به استفاده از گرافیک‌های از پیش موجود در منابع اولیه کار یا مجموعه‌های دیگری می‌شوند که مشتری یا تیم تولیدی آن‌ها را تعیین کرده‌اند.

اما فارغ از اینکه منبع عناصر گرافیکی چه باشد، در بسیاری از موارد گرافیک به عنوان عنصر تزیین‌کننده صفحه میانجی^۱ (تصویر ۳- ب) یا چیزی که تصویری از موضوع مورد بحث فراهم می‌کند به کار افزوده می‌شود. در اغلب موارد نحوه استفاده از عناصر بصری به گونه‌ای آشفته در مراحل پایانی کار تعیین می‌شود. نتیجه،

محصولی است که به خوبی از امکانات گرافیک برای بهبود فرایند یادگیری بهره نمی‌گیرد، یا از آن بدتر، به شکلی از عناصر بصری استفاده می‌کند که عملاً یادگیری را مختل می‌کنند.

تصویر ۳- ب یک عنصر بصری تزیینی. عناصر بصری تزیینی مانند این نمونه با موضوع بحث در ارتباطاند اما هیچ نقش آموزشی مشخصی ایفا نمی‌کنند.

موضوع کتابی که در دست دارید چگونگی استفاده کارآمد از عناصر بصری در جهت بهبود یادگیری است. ما دستور عمل‌های خود را از دو منبع اصلی اخذ می‌کنیم: شواهد تحقیقاتی و یک فرایند طراحی نظاممند. نخست، گجینه‌ای از پژوهش‌های جدید وجود دارد که به ما نشان می‌دهند بهترین عناصر بصری برای انتقال پیام‌های آموزشی و حمایت از فرایندهای روان‌شناسی یادگیری کدام‌اند. این تحقیقات، با وجود آنکه افرادی که به طور حرفه‌ای در حوزه آموزش فعالیت می‌کنند کاملاً مربوط و مفیدند، عملاً در لای نشریات آکادمیک مختلف مذکون مانده و اغلب با زبانی دیریاب ارائه شده‌اند. در سرتاسر این کتاب ما این تحقیقات را به صورت موجز و خلاصه شده عرضه می‌کنیم تا شما را در اخذ تصمیم‌های درست

در مورد چگونگی استفاده از عناصر بصری و توضیح تصمیماتتان به دیگران یاری کنیم. و دوم اینکه، ما فرایندی برای [انجام] گرافیک بصری عرضه می‌کنیم که به شما کمک می‌کند تا کار گرافیکی خود را به شکلی نظاممند برنامه‌ریزی کنید. دستورعمل‌ها و مثال‌های ما در مورد رسانه‌های گوناگون از جمله کتاب‌ها، اسلایدهای آموزشی، و صفحات آموزشی آنلاین کاربرد دارند. و در نهایت، در عین اینکه دستورعمل‌های ما می‌توانند در مورد هر موقعیت آموزشی به کار گرفته شوند، تمرکز ما بر گرافیک خواهد بود تا به بنا کردن دانش و مهارت‌های شغلی در موقعیت‌های کاری سازمانی یاری رسانیم.

کتاب ما از چه نظر با دیگر کتاب‌های مربوط به گرافیک تفاوت دارد؟

تمامی دستورعمل‌های گرافیکی ما مبتنی بر مطالعات تحقیقاتی تجربی‌اند. در مورد آموزش «چگونگی انجام» کار، ما بسیاری از منابع دیگری را پیشنهاد می‌کنیم که در مورد صفحه‌بندی، طراحی، و فاکتورهای انسانی مربوط به میانجی‌ها رهنمودهایی عملی دارند. این اطلاعات پیشنهادی تمرکز بر عناصر سازنده گرافیک هستند: کتراست، خط، رنگ، پرسپکتیو، عمق، چینش عناصر، و ترکیب‌بندی. این مواد آموزشی حتی نقطه آغاز خود را نحوه استفاده از این عناصر در جهت انتقال نکات، ایده‌ها، تصاویر، یا حال و هوای مورد نظر در راستای تبلیغات، ارتباط‌گیری، یا آموزش قرار می‌دهند. با این حال، بحث ما در اینجا در این مورد است که چگونه از گرینش یا طراحی عناصر بصری در جهت به تصویر کشیدن محتویات آموزشی خاص و همچنین حمایت از فرایندهای روان‌شناسی آموزش بهره بگیریم.

آیا این کتابی برای شماست؟

مخاطب این کتاب تمامی کسانی هستند که در گیر انتخاب یا تولید مواد آموزشی‌اند. برخی از خوانندگان ممکن است مواد آموزشی تایپی یا اسلایدهای مورد نیاز برای عرضه کارشان را خودشان به‌نهایی تهیه کنند. دیگران ممکن است جزوی از پروژه‌ای تیمی تمرکز بر تهیه دوره‌های آموزشی مجازی باشند. احتمال دارد برخی

از خوانندگان در فرایندهای طراحی آموزشی مهارت داشته باشند. و بعضی دیگر احتمالاً گرافیست‌هایی حرفه‌ای هستند که قدرت تصویرگری فوق العاده‌ای دارند اما نمی‌دانند که چگونه باید از مهارت‌های خود برای کار آموزشی بهره گیرند. از سوی دیگر، برخی از خوانندگان کتاب ممکن است نه در تولید بلکه در گزینش مواد آموزشی برای سازمان‌های متبع‌شان دست داشته باشند. کتاب ما پاسخ‌گوی پرسش‌هایی است که عموماً این افراد هنگامی که سرگرم برنامه‌ریزی برای تهیه مواد آموزشی هستند با آن‌ها دست به گریبان‌اند:

– عناصر بصری زمان و هزینه هر پروژه آموزشی را افزایش می‌دهند. آیا شواهدی مبنی بر اینکه این سرمایه گذاری به واسطه یادگیری بهتر به ما باز می‌گردد؟

– جدای از نشان دادن تصویری از اشیاء و عناصر مورد بحث مانند نمای ثابتی (کپچر) از صفحات کامپیوتر، از چه انواع دیگری از عناصر بصری می‌توان در جهت ارتقاء یادگیری استفاده کنم؟

– بهترین شیوه نمایش کلمات و تصاویر در کنار یکدیگر چیست؟

– مشکل استفاده از عناصر بصری برای به تصویر کشیدن موضوعات پرهیجان یا معموار در جهت ایجاد علاقه به فرایند آموزش چیست؟

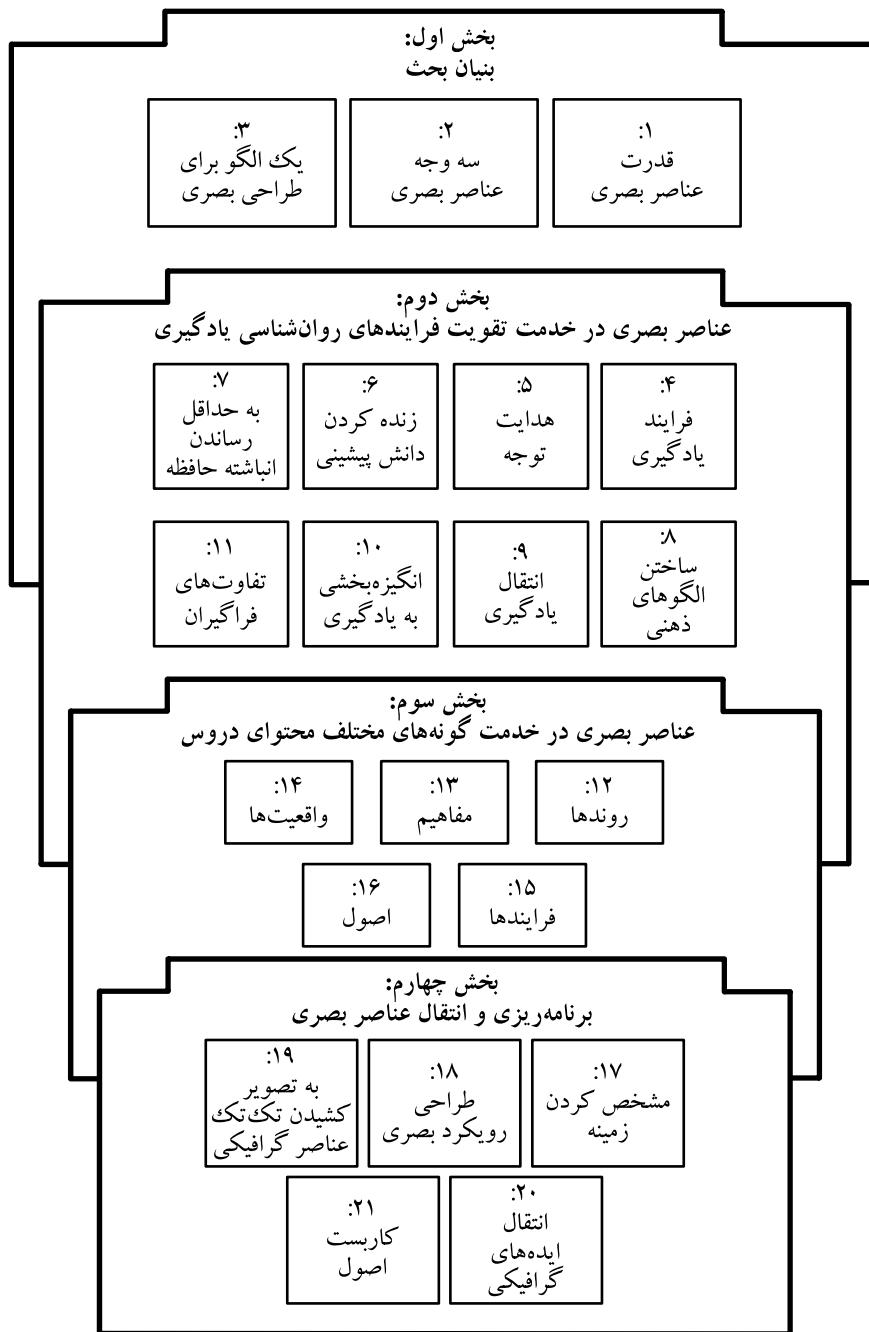
– می‌دانم که استفاده از عناصر بصری عالی است، اما من اصلاً استعداد گرافیک ندارم! چه زمانی باید به عناصر بصری کارم فکر کنم و از کجا شروع کنم؟

– چه زمانی باید از تصاویر متحرک استفاده کنم و چه زمانی تصاویر ساکن مؤثرتر خواهند بود؟

– چه کسی بیشترین سود را از استفاده از عناصر بصری در محتوای آموزشی می‌برد؟

نقشه‌ای کلی از کتاب

چنان‌که در تصویر ۴- ب نشان داده شده است، کتاب ما چهار بخش کلی دارد.

تصویر ۴-ب نقشه بصری کتاب گرافیک در خدمت یادگیری.

بخش یک شامل سه فصل است که به عنوان بنیان کتاب عمل می‌کنند. فصل اول گرافیک آموزشی را تعریف می‌کند و ارزش آن را نشان می‌دهد. فصل دوم با ارائه خلاصه‌ای از سه وجه متمایز عناصر بصری، بنیان مفهومی کار را پی‌ریزی می‌کند. و فصل سوم با تکیه بر مرور کلی الگوی طراحی بصری مورد نظر ما، که می‌توانید آن را برای برنامه‌ریزی نظاممند و طراحی گرافیک در چهارچوب پروژه‌های آموزشی خود به کار بگیرید، شالوده عملی کتاب را بنا می‌کند.

بخش دوم بر بنیان پی‌ریزی شده در بخش اول استوار می‌شود. این بخش با خلاصه‌ای از شواهد تحقیقاتی مربوط به طراحی عناصر بصری که نقطه اتکای فرایندهای روان‌شناختی یادگیری در انسان هستند آغاز می‌شود. فصل ۴ طرح کلی فرایندهای یادگیری در انسان را معرفی می‌کند، و در پی آن شش فصل می‌آید که هر یک از آن‌ها متمرکز بر یکی از مراحل شش گانه حیاتی فرایند یادگیری‌اند. به طور مشخص‌تر، فصول ۵ تا ۱۰ به مرور تحقیقات موجود می‌پردازند و نشان می‌دهند که چگونه باید از گرافیک در جهت حفظ توجه، زنده کردن دانش پیشینی، مدیریت انباسته شناختی^۱، ساختن الگوهای ذهنی، کمک به انتقال یادگیری، و انگیزه‌بخشی به فرآگیران به اشکالی استفاده کرد که یادگیری را مختل نکنند. فصل ۱۱ تفاوت‌های روان‌شناختی فردی‌ای را توضیح می‌دهد که چگونگی پردازش عناصر بصری را در افراد تعیین می‌کنند، و راه‌هایی برای طراحی عناصر بصری ارائه می‌دهد که بیشترین ارزش ممکن را برای تمامی فرآگیران در بر داشته باشد.

بخش سوم به چگونگی به تصویر کشیدن پنج گونه محتوایی عامی می‌پردازد که به طور کلی در آموزش سازمانی به چشم می‌خورند. این موارد شامل روندها، مفاهیم، واقعیت‌ها، فرایندها، و اصول هستند. هر فصل گونه محتوایی مورد نظر را توضیح می‌دهد و دستور عمل‌هایی برای به تصویر کشیدن آن نوع محتوا ارائه می‌کند. مثال‌های مورد بحث هم از مواد چاپی مانند کتابچه‌های راهنمای انتخاب شده‌اند و هم از نرم‌افزارهای آموزشی صفحات کمکی.

---

1. cognitive load

اما بخش چهارم به وجه عملی برنامه‌ریزی در مورد عناصر بصری آموزشی تان می‌پردازد. فصل‌های این بخش الگوی طراحی بصری‌ای را که در فصل ۳ ارائه شد بسط و گسترش می‌دهند. در این بخش مثال‌ها و فهرست کارهای ضروری‌ای تدارک دیده شده است تا به شما کمک کنند که ۱) زمینه آموزشی خود را در همان مراحل اولیه فرایند کار مشخص کنید، ۲) تصمیم بگیرید که مؤثرترین رویکرد تصویری برای زمینه آموزشی مورد نظر شما کدام است، ۳) تمامی عناصر بصری را تهیه کنید، و ۴) ایده‌های بصری خود را به هنرمندان گرافیستی که قرار است آن‌ها را اجرا کنند منتقل کنید.

فصل آخر کتاب از دو دسته وظایف، روندها، و اصول متفاوت در جهت نشان دادن این مسئله بهره می‌گیرد که چگونه باید از الگوی طراحی ارائه شده و تحقیقات تمامی فصل‌های گذشته به گونه‌ای نظاممند استفاده کرد. در این فصل در پی مثال‌های زنجیره‌واری باشید که سرمشقی از فرایندها و دستورعمل‌هایی به شما ارائه می‌دهند که در طول کتاب تشریح شده است. در اینجا شما با پرداخت‌های متفاوت محتویاتی واحد برای رسانه‌های متفاوت، مانند رسانه‌های کاغذی در مقابل کامپیوتری؛ برای راهبردهای آموزشی متفاوت، مانند راهبرد رهنمودگر در مقابل راهبرد مبتنی بر کشف‌هایی شده؛ و برای زمینه‌های یادگیری متفاوت، مانند پهنهای باندهای متفاوت، صفحه‌بندی‌های تصویر محور یا متن محور؛ و سبک‌های جدی و سرگرم‌کننده، رو به رو خواهد شد.

برای یافتن نسخه رنگی بسیاری از تصاویر گرافیکی ما می‌توانید به آدرس www.pfeiffer.com/go/ruthclark رجوع کنید.

بخش اول:
بنیان بحث

:۳
یک الگو برای
طراحی بصری

:۲
سه وجه
عناصر بصری

:۱
قدرت
عناصر بصری

بخش دوم:
عناصر بصری در خدمت تقویت فرایندهای روان‌شناسی یادگیری

:۷
به حداقل
رساندن
انباشته حافظه

:۶
زنده کردن
دانش پیشینی

:۵
هدایت
توجه

:۴
فرایند
یادگیری

:۱۱
تفاوت‌های
فراگیران

:۱۰
انگیزه‌بخشی
به یادگیری

:۹
انتقال
یادگیری

:۸
ساختن
الگوهای
ذهنی

بخش سوم:
عناصر بصری در خدمت گونه‌های مختلف محتواهای دروس

:۱۴
واقعیت‌ها

:۱۳
مفاهیم

:۱۲
روندها

:۱۶
اصول

:۱۵
فرایندها

بخش چهارم:
برنامه‌ریزی و انتقال عناصر بصری

:۱۹
به تصویر
کشیدن تک تک
عناصر گرافیکی

:۱۸
طراحی
رویکرد بصری

:۱۷
مشخص کردن
زمینه

:۲۱
کاربرست
اصول

:۲۰
انتقال
ایده‌های
گرافیکی

مقدمهٔ بخش اول: بنیان بحث

سه فصل این بخش مروری کلی از مضامین اصلی کتاب ارائه می‌دهند. در فصل ۱، بحث در مورد این پیش‌فرض کتاب را آغاز می‌کنیم که کارآمدی گرافیک در گرو کاربردی بودن آن است. این در حالی است که اکثر ما گرافیک را از منظر ویژگی‌های ظاهری آن، مانند طراحی خطی یا اینیشن^۱، مورد توجه قرار می‌دهیم. ما به منظور گسترش بخشیدن به کاربردهای عناصر بصری، [علاوه بر ویژگی‌های ظاهری] دو مقوله دیگر را پیشنهاد می‌کنیم که بر مبنای کارکرد آن‌ها تعریف می‌شوند. یکی از آن‌ها متمرکز بر کارکردهای ارتباطی گرافیک و دیگری متمرکز بر اشکالی است که گرافیک از طریق آن‌ها فرایندهای روان‌شناختی یادگیری را تقویت می‌کند. ما در فصل‌های ۱ و ۲، این سه وجه گرافیک را معرفی می‌کنیم. همچنین، در این دو فصل سه اصل هدایتگری را معرفی خواهیم کرد که بنیانی ترین فرض‌های ما در مورد این مسئله و مؤثرترین نوع عناصر بصری برای یادگیری را به نمایش می‌گذارند.

مضمون دوم کتاب ما متمرکز بر فرایند طراحی عناصر بصری کارآمد برای

---

۱. باید توجه داشت که در طول کتاب «انیشن» برای اشاره به استفاده از تصاویر متحرک در گرافیک به کار می‌رود و منظور از آن هر شکل از کاربرد تصاویر یا عناصر بصری است که حرکت در آن نقشی داشته باشد. بنابراین، در عین اینکه این گونه عناصر تصویری متحرک ممکن است در برخی موارد به «انیشن» به معنای متعارف اصطلاح نزدیک شوند، در اغلب موارد با آن تمایز دارند. استفاده از ترکیباتی مانند «تصاویر متحرک» به عنوان معادل اینیشن در اینجا باعث ابهام می‌شود و ما ترجیح دادیم که در اینجا اینیشن، همانند اصل انگلیسی واژه، معنای عام‌تری به خود بگیرد. —م.

مقاصد آموزشی است. عموماً گرافیک جزو آخرین عناصر در فرایند شکل‌گیری درس در نظر گرفته می‌شود و در نتیجه باید [با سایر عناصر] هماهنگ شود، چرا که از قبل با تمامیت زمینه آموزشی کار درگیر نبوده است. ما در فصل ۳ مروری کلی بر فرایند طراحی بصری داریم که این مراحل اصلی را شامل می‌شود:

- تعریف اهداف آموزشی
- تعریف محیط یادگیری
- طراحی رویکرد بصری
- شناسایی عناصر بصری متناسب با محتوای درس
- کاربست راهبردهای روان‌شناسی یادگیری در رابطه با تصمیم‌گیری‌های معطوف به طراحی بصری

در بخش چهار کتاب که با تفصیل بیشتر به فرایند طراحی بصری می‌پردازد این چشم‌انداز کلی را کامل خواهیم کرد.